

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

Test 6

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Külpolitikájában Románia, akárcsak a többi szovjet befolyás alatt levő állam, visszautasítja a Marshall-tervet és nem küldi el képviselőjét az 1947. évi párizsi békekonferenciára, amely meghatározza az amerikaiak által felajánlott, Európa újjáépítésére szánt segély elosztását (kezdetben Csehszlovákia elfogadja, de Sztálin kérésére lemond róla). Ellenben, kénytelen belépni a Kommunista Pártok Tájékoztató Irodájába, amit a szovjetek azért hoztak létre 1947 szeptemberében, hogy ezáltal felügyeljék a csatlós államokban működő kommunistákat. [...]. Jugoszláviát 1948-ban «kiközösítették» a Tájékoztató Irodából, ennek következménye a közép- és délkelet európai «népi demokratikus» államok bármilyen kezdeményezésének elfojtása. Románia csak a Moszkvának alárendelt államokkal és, természetesen, mindenképp a Szovjetunióval köt együttműködési és kölcsönös segélyezési szerződéseket. Az ezen országokkal kötött politikai szerződésekhez gazdasági egyezmények, amelyek 1949-re a moszkvai székhelyű Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának létrehozásához vezetnek, illetve katonai egyezmények is társulnak, ezek a Varsói Paktum létrehozásához vezetnek, amelyhez Románia alapító tagként csatlakozik 1955 májusában.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

B. „A románok által gyűlölt személyiségkultuszt a nyugati kancelláriák [...] eltűrték, Nicolae Ceaușescu Moszkvával szembeni viszonylagos függetlenségi politikája miatt, amely a KGST-be [Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanács] való integrációt és az ebben történő együttműködést [...], a Közép-Keletet, a Varsói Szerződés államainak katonai költségvetéseit érintő kérdésekben mutatkozik meg. [...] Növekszik a Nyugattal folytatott kereskedelem, amely eléri a teljes forgalom 1/3-át. Az AEÁ is biztosítja Románia számára a legnagyobb kedvezmény elve szerinti jogállást, autonóm politikájának jutalmaként. [...] Ceaușescu a közvetítő szerepét vállalja az AEÁ és Vietnám közötti konfliktusban, a Kína és az AEÁ közötti kapcsolat enyhülésében. [...]. Ceaușescu nyugati recepciója, amely már csorbult a Jimmy Carter által hirdetett emberjogi program elindításának következtében, még inkább megszeved azokat a globális változásokat, amelyek a 80-as évek elején következnek be, miután az amerikaiak elindították a Stratégiai Védelmi Kezdeményezést. A teljes szovjet gazdasági rendszer válságba kerül, mivel már nem tudja tartani a lépést a fegyverkezési versenyben. Gorbácsov hatalomra jutása magával hozza a rendszer reformálásának kísérletét, amit a Nyugat támogat. [...] Ilyen körülmények között, az amerikaiak már nem támogatják a szovjet rendszer disszidenseit. Ellenkezőleg, azt támogatják, hogy mindenki igazodjon Gorbacsov reformpolitikájához. Ezt Ceaușescu nem értette.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezetek meg egy politikai vezetőt a **B** forrásból. **2 pont**
2. Pontosítsatok, az **A** szövegből, egy információt a Kommunista Pártok Tájékoztató Irodájára vonatkozóan. **2 pont**
3. Nevezetek meg két nemzetközi szervezetet, amelyre vonatkozik mind az **A**, mind a **B** forrás. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely azt állítja, hogy Románia külpolitikájában csak a Szovjetunióval alárendelt államokkal működik együtt. **3 pont**
5. Írjátok le a **B** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozat összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**

6. Mutassátok be az 1965. évi Alkotmány előírásainak két jellemzőjét. **6 pont**
7. Mutassátok be egy hasonlóságot a 20. század utolsó évtizedében Romániában alkalmazott politikai gyakorlatok között. **4 pont**

II. TÉTEL **(30 pont)**

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„A század elejét meghatározza Havasalföld uralkodója, Neagoe Basarab (1512-1521).

[...] Neagoe Basarab régi irodalmunk egyik monumentális alkotásának szerzőjeként jelenik meg, ez a *Neagoe Basarab intelmei Teodosie fiához*, amiről Constantin Noica joggal állította, hogy «a román kultúra első nagy könyve»; ugyanő az egyik legpompásabb építészeti mű, a Curtea de Argeși templom, alapítója. [...] Neagoe Basarab templomokat építtetett és adományokkal látta el az Athos-hegyet (különösen Koutloumousiou kolostorát [...]), amelynek alapítói Nicolae-Alexandru Basarab és Vladislav-Vlaicu), a konstantinápolyi pátriárkátust, a Sínai-hegyet, Jeruzsálemet. [...]. Templomalapítói, valamint az ortodox kultúrát és világot támogató tevékenysége révén Neagoe Basarab a bizánci császárok folytatójaként jelenik meg, akinek gondja van a török uralom alá jutott ortodox egyház támogatására.

Teljesen más alkat volt Moldva uralkodója, Petru Rareș (1527-1538, 1541-1546), Ștefan cel Mare fia. [...] Uralkodásának kezdetén Petru Rareș beavatkozott Erdélybe [...] Szapolyai János erdélyi vajdát támogatva Habsburg Ferdinánddal szemben. Ez utóbbi támogatóit a moldvai sereg szétverte [...] Földváron [Feldioara] (1529 június 22-én). Petru Rareș, aki Szapolyai Jánostól megkapta Beszterce [Bistrița] és Óradna városait (és megerősítést kapott Csicsó [Ciceu] és Küküllővár [Cetatea de Baltă] birtoklásában), ezen győzelem után Erdély urának tartotta magát, nem alaptalanul. [...].

Elkerülhetetlen volt, hogy egy Petru Rareș ambíciójával rendelkező uralkodó gondoljon a Portától való függőségi viszony megszüntetésére és az oszmánellenes keresztes hadjáraton való részvételre. [...] Ennek következtében, Petru Rareș csatlakozott a Szent Ligához, amely 1538. február 7-én jött létre a pápa vezetésével [...].”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

Ebből a forrásból kiindulva, válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezetek meg egy, a forrásban említett Havasalföldi uralkodót. **2 pont**
2. Pontosítsátok azt a századot, amelyre vonatkozik az adott forrás. **2 pont**
3. Nevezetek meg, az adott forrás alapján, azt az uralkodót, aki a Szent Ligához csatlakozik és ennek a cselekedetnek egy okát. **6 pont**
4. Említsetek meg, az adott forrás alapján, két Erdélyre vonatkozó információt. **6 pont**
5. Alkossátok, az adott forrásból kiindulva, egy véleményt a havasalföldi uralkodó cselekedeteire vonatkozóan és támasszátok alá a forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez egy releváns történelmi tény segítségével azon állítás mellett, hogy a Kárpátoktól keletre fekvő állam 14. századi katonai cselekedetek által jött létre. (Pontozzák egy releváns történelmi tény bemutatását és az ok-okozatiságot, illetve következtetést kifejező szavak használatát)

4 pont

III. TÉTEL **(30 pont)**

Írjatok egy megközelítőleg két oldalas esszét a román állam fejlődéséről a 19. század második felében és a 20. század első felében, figyelembe véve a következőket:

- mutassátok be az 1866. évi alkotmány bevezetésének egy okát és említsétek meg az alkotmány két előírását;
- pontosítsátok a 20. század harmadik évtizedében bevezetett romániai alkotmányt és említsétek meg ennek két következményét;
- fogalmazzatok meg egy véleményt az 1938. évi alkotmány szerepéről a román politikai életben és támasszátok alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozzák a megfelelő történelmi nyelvezet használatát, az esszé felépítését, az ok-okozati összefüggések kiemelését, az érvelés felépítését, (egy releváns történelmi tény bemutatását, valamint az ok-okozatiságot és következtetést kifejező szavak használatát), a történelmi tények időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelmények betartását.